

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دامپروری

رشته‌های امور زراعی و باغی - ماشینهای کشاورزی

گروه تحصیلی کشاورزی

زمینه کشاورزی

شاخه آموزش فنی و حرفه‌ای

شماره درس ۴۸۲۰

دامپروری / مؤلفان: جهانشاه ایرانپور... [و دیگران] - [ویرایش دوم] / بازسازی و	۶۳۶
تجدیدنظر: کمیسیون برنامه‌ریزی و تألیف رشته امور دامی - تهران: شرکت چاپ و نشر	۲۳۸ د
کتابهای درسی ایران، ۱۳۹۱.	۱۳۹۱
۱۱ ص. : مصور. - (آموزش فنی و حرفه‌ای؛ شماره درس ۴۸۲۰)	
متون درسی رشته‌های امور زراعی و باغی - ماشینهای کشاورزی گروه تحصیلی کشاورزی،	
زمینه کشاورزی.	
۱. دامپروری. الف. ایرانپور، جهانشاه. ب. ایران. وزارت آموزش و پرورش. کمیسیون	
برنامه‌ریزی و تألیف رشته امور دامی. ج. عنوان. د. فروست.	

همکاران محترم و دانش آموزان عزیز:

پیشنهادهای و نظرات خود را درباره محتوای این کتاب به نشانی
تهران - صندوق پستی شماره ۴۸۷۴/۱۵ دفتر برنامه ریزی و تألیف آموزشهای
فنی و حرفه‌ای و کاردانش، ارسال فرمایند.

info@tvoccd.sch.ir

پیام نگار (ایمیل)

www.tvoccd.sch.ir

وبگاه (وبسایت)

این کتاب با توجه به برنامه سالی - واحدی در فروردین ماه سال ۱۳۷۹ توسط
کمیسیون تخصصی برنامه ریزی و تألیف رشته امور دامی بازسازی و تجدیدنظر گردید.

وزارت آموزش و پرورش سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی

برنامه ریزی محتوا و نظارت بر تألیف: دفتر برنامه ریزی و تألیف آموزشهای فنی و حرفه‌ای و کاردانش

نام کتاب: دامپروری - ۳۵۷ و ۴۹۸/۱

مؤلفان: مهندس جهانشاه ایرانیپور، مهندس فرهاد نصیری، مهندس منوچهر والی زاده و دکتر حسین عمادی

آماده سازی و نظارت بر چاپ و توزیع: اداره کل چاپ و توزیع کتابهای درسی

تهران: خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)

تلفن: ۸۸۸۳۱۱۶۱-۹، دورنگار: ۸۸۳۰۹۲۶۶، کدپستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹

وبسایت: www.chap.sch.ir

صفحه‌آرا: صغری عابدی

طراح جلد: علیرضا رضائی کر

ناشر: شرکت چاپ و نشر کتابهای درسی ایران: تهران - کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص کرج - خیابان ۶۱ (داروخش)

تلفن: ۴۴۹۸۵۱۶۱-۵، دورنگار: ۴۴۹۸۵۱۶۰، صندوق پستی: ۳۷۵۱۵-۱۳۹

چاپخانه: شرکت افست «سهامی عام»

سال انتشار: ۱۳۹۱

حق چاپ محفوظ است.

شما عزیزان کوشش کنید که از این وابستگی بیرون آید و احتیاجات
کشور خودتان را برآورده سازید، از نیروی انسانی ایمانی خودتان غافل
نباشید و از اتکای به اجانب پرهیزید.

امام خمینی «قدس سرّه الشّریف»

فهرست

۲۶	بهداشت جایگاه	۱	فصل اول
	ضوابط و شرایط احداث واحدهای	۱	هدفهای رفتاری
۲۹	دام و طیور	۱	تاریخچه پرورش حیوانات اهلی
۳۲	بیماریهای مهم دام و طیور	۲	تکنولوژی پرورش دام و طیور در ایران
۳۲	بیماری سل	۳	ارتباط تولیدات دامی و علوم کشاورزی
۳۴	بیماری بروسلوز	۴	اهمیت تولیدات دامی در زندگی انسان
۳۵	بیماری تب برفکی	۵	خودآزمایی
۳۶	بیماری هاری	۶	فصل دوم
۳۷	بیماری شاربن	۶	هدفهای رفتاری
۳۷	بیماری نیوکاسل	۶	اصول کلی تکنولوژی تولیدات دامی
۳۹	خودآزمایی	۷	شناسایی رفتار حیوانات (رفتارشناسی)
۴۰	فصل سوم	۹	شناسایی تولیدات حیوانات مورد پرورش
۴۰	هدفهای رفتاری	۹	تغذیه
۴۰	شناخت گاو		توضیحی راجع به هضم
۴۲	روشهای نگهداری گاو در جایگاه	۱۲	مواد غذایی در نشخوارکنندگان
۴۳	اصطبل بسته	۱۳	دستگاه گوارش طیور
۴۷	اصطبل باز	۱۴	شناسایی مواد خوراکی
۴۷	اصطبل نیمه باز	۱۶	احتیاجات غذایی دام، طیور و آبزیان
۵۱	صفات مهم اقتصادی در پرورش گاو	۱۷	تولید مثل
۵۲	مقایسه تیپ گاوهای شیری و گوشتی	۱۸	دستگاه تناسلی دام نر
۵۲	مشخصات ظاهری گاوهای شیری	۱۸	دستگاه تناسلی دام ماده
۵۴	مشخصات ظاهری گاو گوشتی	۲۰	دستگاه تناسلی طیور
۵۴	نژادهای معروف گاو	۲۱	ژنتیک و اصلاح نژاد
۵۴	الف - نژادهای خارجی		اصول کلی بهداشت در واحدهای
۵۴	نژاد هلستاین	۲۲	دام و طیور
۵۴	نژاد براون سوئیس	۲۲	بهداشت دام

۸۲	معایب جوجه کشی طبیعی	۵۵	نژاد زبو
۸۲	محاسن جوجه کشی مصنوعی	۵۶	نژاد هر فورد
۸۳	خودآزمایی	۵۶	ب - نژادهای بومی ایران
۸۵	فصل ششم	۵۶	نژاد سرابی
۸۵	هدفهای رفتاری	۵۷	نژاد گلپایگانی
۸۵	تاریخچه زنبورداری در دنیا	۵۸	نژاد جنگلی
	نقش زنبور عسل در کشاورزی	۵۸	نژاد سیستانی
۸۷	و محیط زیست	۵۸	عوامل مؤثر در تولید شیر
۹۰	اهمیت اقتصادی زنبور عسل	۶۰	خودآزمایی
۹۲	بیماریها و آفات زنبور عسل	۶۲	فصل چهارم
	تأثیر سموم آفات نباتی در	۶۲	هدفهای رفتاری
۹۳	زنبور عسل	۶۲	روشهای نگهداری گوسفند
۹۴	راههای مسمومیت زنبور عسل	۶۳	طبقه بندی گوسفند در دنیا
۹۴	علائم مسمومیت در زنبور	۶۸	صفات اقتصادی در گوسفند
	معالجه کندوهای آلوده به سموم	۶۹	خودآزمایی
۹۵	کشاورزی	۷۰	فصل پنجم
۹۵	پرورش کرم ابریشم	۷۰	هدفهای رفتاری
۹۸	خودآزمایی	۷۰	پرورش مرغ گوشتی و تخمگذار
۹۹	فصل هفتم (مطالعه آزاد)		مسائل عمده و اصلی در پرورش
۹۹	هدفهای رفتاری	۷۳	مرغان (گوشتی - تخمگذار) کدامند؟
۹۹	درخت توت	۷۵	طبقه بندی مرغ
۱۰۱	روشهای تولید نهال توت	۷۷	اصول جوجه کشی
۱۰۲	داشت توت		موارد مربوط به انتخاب تخم مرغ
۱۰۵	هرس درختان توت	۸۰	جوجه کشی
۱۰۷	روشهای برداشت برگ توت		وضعیت ظاهری تخم مرغ و شرایط
۱۰۸	آفات و امراض	۸۰	نگهداری و حمل و نقل آن
۱۰۹	خودآزمایی		موارد مربوط به اتاق محل
۱۱۰	منابع مورد استفاده	۸۰	جوجه کشی و ماشین جوجه کشی

مقدمه

امروزه در دنیا پرورش حیوانات اهلی بدلیل نیاز بشر به مواد غذایی در جایگاه ویژه‌ای قرار دارد.

در کشورهایی که دارای دامپروری پیشرفته می‌باشند تولیدات دامی از رشد بالایی برخوردار بوده به‌طوری که نقش مؤثری در اقتصاد آنها ایفا می‌کند.

در کشور ما نیز گسترش این رشته از تولید ضرورت تربیت نیروهای متخصص را به‌وجود آورده است.

کتاب حاضر سعی بر آن دارد تا با بیانی ساده محورهای مهم در دامپروری را توضیح داده، به‌طوری که دانش‌آموزان عزیز پس از مطالعه آن اصول کلی تکنولوژی تولیدات دامی را شناخته و با پی بردن به اهمیت و نقش فرآورده‌های دامی در زندگی انسان در آموزش و ترویج صحیح و علمی آن سعی و کوشش نمایند.

در این کتاب در فصل اول محورهای مهم در پرورش دام، طیور و آبزیان توضیح داده شده است و در فصول بعدی نحوه نگهداری و پرورش حیوانات مختلف (گاو، گوسفند، مرغ، ماهی، زنبور عسل، کرم ابریشم) تشریح شده است.

هدف کلی

آشنایی با تکنولوژی پرورش دام و طیور